

Asia: VN/6525/2019

Lausuntopyyntö kevyemmän tarkastuksen käyttöönottoa valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Yrittäjät oli mukana työryhmässä, joka oli hyvin erimielinen mietinnön sisällöstä. 10 työryhmän jäsentä jätti eriävän, ehdollisen tai täydentävän mielipiteensä mietinnöstä mukaan lukien Suomen Yrittäjät. Katsomme edelleen, ettei lausunnolla oleva esitys yritysten osalta saavuta työryhmälle asetettuja tavoitteita.

Esitys ei kevennä mikroyrityksille tilintarkastuksesta aiheutuvia kustannuksia

Työryhmän esityksen mukaan mikrokokoiset yritykset voisivat tietyin edellytyksin päättää tilintarkastusta kevyemmän yleisluonteisen tarkastuksen toimittamisesta. Arvioiden mukaan muutos koskisi noin 40 000 yritystä. Yleisluonteinen tarkastus perustuisi kansainväliseen standardiin yleisluonteisesta tarkastuksesta (ISRE 2400) ja sisältäisi kansallisenä lisävaatimuksena mm. määrättyjen verotietojen vastaavuuden tarkastamisen. Velvollisuus valita tilintarkastaja pysyisi ennallaan, mutta muutos lisäisi mikroyritysten valinnanvapautta varmennusmuodon suhteen.

Yleisluonteinen ISRE -tarkastus on lakisääteisenä käytössä muutamassa EU:n jäsenmaassa, ja globaalisti yleisesti käytössä vapaaehtoisena varmennuspalveluna. Mietinnössä todetaan, että hyviä tuloksia on saatu esimerkiksi Virossa ja Tanskassa. Näissä maissa mikrokokoiset yritykset ovat kuitenkin vapautettuja lakisääteisestä tilintarkastusveloitteesta toisin kuin Suomessa. Näin ollen yleisluonteista tarkastusta sovelletaan verrokkimaissa mikrokokoisia yrityksiä suurempiin yrityksiin. Näiden seikkojen vuoksi ei voida tehdä suoraa johtopäätöstä, että kevyempi menettely soveltuisi mikroko-koisille yrityksille. Epäilyä ei hälvännä sekään, että työryhmän mietinnössä esitetään standardin päälle tulevia muita selvitysveloitteita.

Työryhmän mietinnössä todetaan, että pienet yritykset ovat Suomessa poikkeuksellisen laajasti tilintarkastusvelvollisia. Työryhmän tavoitteena oli keventää yritysten lakisääteisiä velvoitteita ja vähentää mikroyritysten kustannuksia. Tähän tavoitteeseen ei kuitenkaan työryhmän esittämällä tavalla päästä. Mietinnön useassa kohdassa on jouduttu toteamaan, etteivät yritysten kustannukset kevyemmän tarkastuksen osalta tulisi pienenevänsä. Voidaan pitää jopa todennäköisenä, tai ainakin mahdollisena, että muutoksen seurauksena yleisluonteisen tarkastuksen hinta asettuisi lähelle tilintarkastuksen nykyistä tasoa. Osittain tämä johtuu siitä, että ISRE -standardin päälle on haluttu tuoda erilaisia kansallisia lisätarkastusvelvoitteita.

Mikrokokoisten yritysten lakisääteisestä tilintarkastusvelvollisuudesta tulee luopua

Katsomme, että on ollut tarpeellista selvittää kevennettyä tarkastusmahdollisuutta yhtenä vaihtoehtona, mutta lopputulosta ei voida pitää riittävänä tai perusteltuna keinona kehittää kansallista tilintarkastuslainsäädäntöämme. Suomessa on EU-maiden toiseksi alhaisimmat tilintarkastusrajat Maltan jälkeen. Suomalaisten yritysten asettaminen kilpailijamaita suurempien vaateiden alle ei edistä yritystemme kilpailukykyä kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa. Suomessa on panostettava kasvua ja työllisyyttä vahvistaviin toimiin, kuten joustavuuteen, yritystasoisien päätöksentekomahdollisuuden lisäämiseen ja byrokratian keventämiseen.

Suomen verrokkimaiden korkeampien tilintarkastusvelvoitteiden sekä työryhmän vaikutusarviointien vuoksi on perusteltua, että lakisääteinen tilintarkastusvelvollisuus poistettaisiin kirjanpitolain mukaisilta mikroyrityksiltä. Ehdotettu muutos olisi hyvin maltillinen ja Suomen tilintarkastusrajat olisivat muutoksen jälkeenkin matalat verrattuna muihin jäsenvaltioihin. EU:n tilinpäätösdirektiivin mukaan tilintarkastus voi olla hallinnollinen rasite pien- ja mikroyrityksille, ja jäsenmaiden olisi hyvä olla asettamatta lakisääteistä tilintarkastusvelvollisuutta tälle kokoluokalle ilman perusteita.

Yritysten tilintarkastuksen ei pitäisi lähteä lain edellyttämästä pakosta, vaan omistajien tarpeesta. Jos mikroyrityksellä on kapea omistus pohja eikä sillä ole ulkopuolisen rahoituksen tarvetta, voi tilintarkastus olla sen olosuhteissa tarpeeton. Yrityksen harkintaan voi vaikuttaa esimerkiksi se, onko kirjanpito hoidettu tilitoimistossa. Mikroyrityksellä tulee olla mahdollisuus itse ratkaista, käyttääkö se tilintarkastajaa. Monessa tapauksessa tarve nähdään olevan olemassa vapaaehtoisuudesta huolimatta, kuten TEM:n asiaa koskevasta selvityksestä ilmenee.

Harmaan talouden torjunnassa on keskityttävä tehokkaisiin ja tarkoituksenmukaisiin toimiin. Suomessa ei ole keskimääräistä enempää harmaata taloutta tai talousrikollisuutta, minkä johdosta meidän olisi pidettävä yllä muita maita kireämpiä tilintarkastusvelvollisuuden rajoja. Noin 20 prosenttia yrityksistämme on tilintarkastusvelvollisuuden piirissä. Työryhmälle ei esitetty tilastoja, joiden mukaan tilintarkastusvelvollisuuden ulkopuolelle jääneet yritykset toimisivat tilintarkastettuja yrityksiä epärehellisemmin tai veroja vältellen.

Toivonen Tiina
Suomen Yrittäjät ry